

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:57

Måndagen den 30 augusti

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag frågar om medgivande till deltagande på distans för ledamöter och tjänstepersoner. Jag finner frågan med ja besvarad.

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (deltar via Skype)

Information och samråd inför extra möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 31 augusti 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Välkommen till dagens EU-nämndssammanträde! Jag lämnar ord och bild till justitie- och migrationsministern. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr ordförande! Med mig har jag, bland andra, rättschefen Alexandra Wilton Wahren och chefsförhandlaren Anna-Carin Svensson samt Rebecca Svad och Kerstin Lindblad på migrationsenheten. De kanske kan hjälpa till med att svara på frågor om det skulle vara sådant som inte jag klarar, vilket ju inte alls är omöjligt.

Jag ska inleda med att säga att jag är här i dag för att det slovenska ordförandeskapet har kallat till ett extra rådsmöte för rättsliga och inrikes frågor. Det hålls i morgon i Bryssel. På dagordningen står migrationsfrågorna generellt men framför allt kopplade till situationen i Afghanistan. Även säkerhetsaspekter kommer att diskuteras.

Jag ska kanske först säga ett par ord om den dramatiska utveckling som har varit under de senaste veckorna. Som ni vet avslutade vi evakueringen i Afghanistan i förra veckan, i fredags. Då hade vi evakuerat lite drygt 1 100 personer. Av dem var 612 kvotflyktingar. 75 procent av kvotflyktingarna var kvinnor och barn. De som vi evakuerade var framför allt lokalanställda vid ambassaden och deras familjer men också kulturpersonligheter, förespråkare för mänskliga rättigheter och tidigare försvarsmaktsanställda, som hade jobbat för Sverige under tidigare perioder. Men det var också en del som hade jobbat lokalt för olika EU-organisationer. Sverige tog alltså sin del också när det gäller EU-anknuten personal.

Ni har alla följt medieutvecklingen och sett hur det har sett ut i Afghanistan, inte minst på flygplatsen, under de senaste veckorna och hur svårt det har varit att få ut människor. Det här arbetet kommer naturligtvis att få fortsätta. Men det är ett fundamentalistiskt mörker som sänker sig över landet, så man förstår mycket väl att det är många som vill ut ur landet. Och den religiösa fundamentalismen drabbar framför allt kvinnor och barn. Många är desperata. Många vill ut. Och vårt grundbudskap är ändå att Sverige och EU har en viktig roll att spela för att hjälpa de människor som nu befinner sig i akut fara.

Inför mötet i morgon har ordförandeskapet cirkulerat ett utkast till uttalande som beskriver utvecklingen i Afghanistan och möjliga konsekvenser på migrations- och säkerhetsområdet. Utkastet diskuterades på Coreper i morse. Förhoppningen är att medlemsstaterna ska kunna anta uttalandet på rådsmötet. Ni har fått ta del av ett utkast till uttalande, och det pågår fortsatt arbete med att ta fram en slutlig version.

Innan jag går in på själva uttalandet vill jag kort redogöra för hur den senaste utvecklingen i Afghanistan har påverkat migrationsflödena.

Det vi framför allt kan konstatera är att det är en stor ökning av antalet internt fördrivna personer inom Afghanistan sedan talibanernas maktövertagande. Enligt UNHCR har 550 000 människor tvingats fly inom landet sedan årsskiftet. 80 procent av dem är kvinnor och barn. Som vi alla känner till är det redan en utsatt grupp i Afghanistan. Detta innebär sammantaget att det nu finns mer än tre och en halv miljon människor på flykt i landet.

Det har däremot inte hittills skett något större utflöde av flyktingar till grannländerna – Iran, Pakistan eller de övriga grannländerna. Talibanrörelsens snabba maktövertagande har sannolikt medfört att många har blivit kvar med få möjligheter att ta sig vidare ut ur landet. Det finns uppgifter om att gränsen mot Pakistan är stängd och att gränsen mellan Iran och Afghanistan är strängt bevakad och delvis stängd, vilket såklart även påverkar människors möjligheter att lämna landet. Inte heller vid EU:s yttre gräns råder, vad vi kan se, något ökat migrationstryck.

Det är i nuläget förstås väldigt svårbedömt hur många afghanska medborgare som på kort sikt kommer att kunna lämna landet. Eventuellt kommer en större ökning lite längre fram, när konsekvenserna av det nya styret blir tydligare. Även om detta är något som främst kommer att påverka närområdet måste vi vara beredda på att en del kommer att försöka ta sig vidare mot Europa.

Med det sagt är det såklart nödvändigt att fortsätta att följa utvecklingen både här hemma och på EU-nivå och att ansträngningar görs för att förbättra EU:s krishanteringsförmåga baserat på existerande instrument och koordineringsmekanism. Detta är också något som lyfts i ordförandeskapets uttalande, och här spelar förstås Frontex en fortsatt viktig roll.

I ljuset av utvecklingen av migrationssituationen i Afghanistan och i den närliggande regionen understryker regeringen därmed också vikten av ett balanserat uttalande som uttrycker oro för situationen i Afghanistan, ger en tydlig signal om stöd till Afghanistans befolkning och den närliggande regionen och förbereder för en konkret handlingsplan för migrationsfrågorna i regionen. Regeringen välkomnar också att uttalandet understryker vikten av samarbete för att skydda EU:s medborgare mot eventuella säkerhetshot.

Situationen i Afghanistan bidrar också till att det blir alltmer angeläget att snabbt komma vidare i arbetet med migrations- och asylpakten. Arbetet för att uppnå konkreta resultat i förhandlingarna blir alltmer nödvändigt, avseende både de interna och de externa delarna.

En väl fungerande ordning för migrationspolitiken inom EU är också beroende av ett starkt samarbete med strategiskt utvalda partnerländer. Regeringen välkomnar ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer i Afghanistans närområde för att motverka grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning och för att stärka deras egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration.

FN:s flyktingorgan, UNHCR, och FN:s migrationsorganisation, IOM, spelar en mycket viktig roll både i den akuta situationen och mer långsiktigt. Sveriges bidrag till dessa organisationer är som ni vet betydande. Sverige är alltså största bidragsgivare till både UNHCR och IOM – och då talar jag inte om bidrag per capita, utan jag talar om kronor och ören – om man ser till det icke öronmärkta kärnstödet. Sverige är som

sagt största bidragsgivare till både UNHCR och IOM när det gäller kärnstödet.

När vi pratar om UNHCR och IOM är det värt att nämna att UNHCR faktiskt hittills har kunnat fortsätta sitt arbete i merparten av Afghanistan. Talibanerna har hittills respekterat UNHCR:s roll och efterfrågat att UNHCR i egenskap av humanitär organisation stannar kvar i landet. Även IOM strävar efter att fortsätta sina program.

Regeringen anser att det är viktigt att dessa organisationer nu får det stöd de behöver för att kunna fortsätta sitt humanitära arbete såväl för internt tvångsfördrivna inne i Afghanistan som för flyktingar och migranter i grannländerna.

Vidare understryker regeringen vikten av att medlemsstaterna genom uttalandet skickar en tydlig signal till kommissionen om att skyndsamt ta vidare arbetet med att utveckla heltäckande partnerskap med prioriterade tredjeländer i enlighet med de externa delarna i kommissionens migrations- och asylpakt. Det behöver också avsättas tillräckliga resurser för det arbetet genom EU:s fonder, till exempel instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete, det som kallas för NDICI.

Situationen i Afghanistan visar också, slutligen, på vikten av att få på plats ett gemensamt asylsystem som bygger på en god balans mellan ansvar och solidaritet och som säkerställer stöd till medlemsstater som utsätts för ett högt migrationstryck och leder till en jämnare fördelning av asylsökande inom unionen.

Sverige tar en stor del av EU:s vidarebosättning. Vi har en stor andel av den vidarebosättningen. Vi hoppas att fler länder kan ta ett större ansvar. Men Sverige är alltså det land som tar emot flest kvotflyktingar per capita i hela EU. Det skulle vara positivt om det i detta läge gick att visa på EU:s handlingskraft och solidaritet och att verka för fler vidarebosättningsplatser i EU genom att nå en överenskommelse och ett snabbt antagande av förordningsförslaget om ett EU-gemensamt system för vidarebosättning.

När det gäller den svenska situationen kan jag säga att antalet asylansökningar till Sverige från afghaner fortfarande ligger på en låg nivå. Hittills i år talar vi om 663 asylansökningar, varav hälften gäller personer som söker för andra gången, det vill säga efter att deras ursprungliga avslag har preskriberats. Hälften av dessa har alltså med stor sannolikhet befunnit sig i Sverige under en ganska lång tid innan dess, så att säga. Det ska man veta. Det är en förhållandevis låg nivå. Och hälften av dem, ungefär 48 procent, söker efter att deras ursprungliga avslag har blivit preskriberat. Det tyder på att själva inströmningen av afghaner till Sverige från övriga länder kommer att fortsätta att vara väldigt låg.

Avslutningsvis vill jag understryka uttalandet att EU och medlemsstaterna kommer att göra sitt yttersta för att situationen i Afghanistan inte leder till nya säkerhetshot för EU:s medborgare. Det gäller exempelvis bekämpande av terrorism och organiserad brottslighet, och i det sammanhanget lyfts bland annat informations- och underrättelseutbyte, samarbete kring hotbildsanalyser och användandet av EU-gemensamma databaser.

På rådsmötet i morgon avser jag att ge regeringens stöd till uttalandet.

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag har egentligen frågor i två delar.

30 augusti

För det första gäller det evakueringen av kvarvarande personer i Afghanistan, som statsrådet var inne på inledningsvis. Detta berörs i utkastet till uttalande men inte i regeringens ståndpunkt – i alla fall inte i den som vi har fått ut i förväg.

Jag tänkte därför fråga hur regeringen ser på de återstående evakueringarna. Även om man har avslutat den stora evakueringen finns det fortfarande kvar personer som är i behov av skydd. Hur ser man på möjligheten till samarbete mellan medlemsländerna i arbetet med evakueringar? Jag tänker då inte minst på tolkarna, där jag har förstått att en stor majoritet fortfarande är kvar i Afghanistan av dem som har arbetat för den svenska Försvarsmakten. Men ministern nämnde också att ett antal hade evakuerats. Jag tänkte fråga om han har några siffror på hur många det handlar om.

För det andra delar Moderaterna regeringens ställningstagande att antalet platser för vidarebosättning behöver utökas i EU. Samtidigt menar vi att det främst måste åligga de länder som inte tar ett lika stort ansvar som, inte minst, Sverige gör att nu kliva fram. Sverige är, precis som ministern sa, en av världens största mottagare samtidigt som vi också har haft ett jämförelsevis stort mottagande av irreguljära migranter. Jag tänkte fråga hur regeringen ser på att även utöka antalet svenska platser för vidarebosättning.

Anf. 5 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag har några frågor som jag skulle vilja ha svar på lite mer utvecklat.

Regeringen pratar om ett balanserat uttalande och att man ska skicka en signal till Afghanistans befolkning. Den skrivningen tycker jag kan tolkas som att EU måste uttrycka sig på ett sätt som inte lockar afghanska flyktingar att söka sig mot Sverige och mot EU. Jag skulle därför vilja få lite utvecklat vad regeringen menar.

Jag skulle också gärna vilja ha lite mer information om hur regeringen menar att migrations- och asylpakten ska hjälpa upp situationen i Afghanistan. Vilka delar tänker regeringen främst på?

En annan fråga jag funderar på är vilka strategiskt utvalda partnerländer regeringen menar att EU kan samarbeta med och hur det är tänkt att det ska fungera, speciellt som regeringen skriver att man vill motverka grundorsakerna till reguljär migration och tvångsfördrivning.

Jag förmodar att regeringen menar till exempel de 2 ½ miljon afghaner som redan före den här krisen levde utan flyktingstatus i Iran och att man då menar att Iran med flera grannländer måste ge flyktingstatus till afghaner. Eller är det rent generellt reguljär migration från Afghanistan som avses?

Jag skulle också vilja få lite utvecklat hur regeringen menar att unionen kan arbeta med att stödja Afghanistans grannländer. Ser man att det ska bli som i Turkiet i dag, där EU ger ett stort stöd för att flyktingar ska hållas borta från Europa och i stället leva i flyktingläger eller motsvarande i grannländer? Det skulle jag vilja ha svar på.

Jag tycker att det är väldigt bra att regeringen uttalar sig positivt om att utöka antalet vidarebosättningar. Men precis som den förra frågeställaren undrar jag hur regeringen ser på att Sverige ska ta emot fler. Hittills har ju tongångarna ändå varit att Sverige har gjort sitt och att det är andra EU-länder som ska öka antalet kvotflyktingar – inte Sverige. Jag vill veta om denna linje har ändrats. Det har varit lite oklart där.

Från Vänsterpartiets sida menar vi att Sverige måste ta emot fler flyktingar och inte bara skjuta över det på andra EU-stater. Men det innebär inte att vi anser något annat än att fler länder, alla länder, i EU måste ta emot flyktingar och öka sitt mottagande – inte bara Sverige.

Slutligen tycker jag att det är anmärkningsvärt att regeringens ståndpunkt inte innehåller något uttryckligt försvar av asylrätten. I förslaget till svensk ståndpunkt säger regeringen att den välkomnar att uttalandet understryker behovet av stöd och skydd för dem som behöver det i linje med EU:s lagstiftning och internationella åtaganden. Med tanke på hur EU har agerat tidigare, med push backs och andra sätt att förhindra människor att söka skydd både från EU:s medlemsstater och från tredjeland med stöd av EU, känns det som att detta är otillräckligt.

Jag menar att den svenska ståndpunkten såväl som EU:s uttalande måste innehålla försvar av asylrätten.

Anf. 6 HANS EKLIND (KD):

Herr ordförande! Tack till statsrådet för föredragningen! Jag har en kort fråga. Det har varit mycket skrivelser kring de två personer som tog sig tillbaka till Sverige efter avtjänat straff, utvisning och återreseförbud.

Har statsrådet fått någon förklaring till vad det var som gjorde att man kom ombord på planet? Visade man någon form av främlingspass, eller vad var det som gjorde att detta upptäcktes först vid den egna gränskontrollen?

Den andra frågan är: Kan ministern se en poäng i att vi i ett sådant här positionspapper uttrycker att förutom att vi tycker att det är viktigt att EU:s migrations- och asylopakt nu blir verkstad också lyfter fram behovet av att gå före och förbereda sig inför en möjlig flyktingvåg som kommer med vissa beslut, exempelvis om screening vid EU:s yttre gräns?

Anf. 7 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Jag vill fråga om evakueringen av lokalanställda vid EU:s institutioner. Jag uppfattar att statsrådet nämnde att det här har varit framgångsrikt, att Sverige har varit en del av det och att man fortsätter att ha beredskap och att aktivt arbeta för att evakuera kvarvarande.

Jag skulle vilja be statsrådet utveckla detta, och jag skulle också vilja be statsrådet utveckla vad som händer med de lokalanställda som har evakuerats. Var befinner de sig i EU? Är Sverige berett att ta en del av dem och välkomna dem hit, eller har vi redan gjort det?

Sedan har jag en annan fråga, och ordföranden får nog säga om jag får ställa den. Det gäller migrationssituationen vid gränsen till Litauen, Polen och Belarus och det hybridkrig – om man får uttrycka sig så – som Belarus bedriver. Vid den polska gränsen finns 39 – som jag tror att den senaste uppgiften var – personer just från Afghanistan som lever i en väldigt utsatt position.

Min fråga är om också det här kommer att komma upp på EU-mötet i morgon och om Sverige är berett att lyfta frågan och behovet av att EU går in och agerar där den polska regeringen uppenbarligen inte gör det.

2020/21:57
30 augusti

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Du får självklart ställa frågan, Maria Nilsson. Jag bedömer att justitie- och migrationsministern inte nödvändigtvis behöver svara på frågan om han inte så önskar – av det skäl att jag inte tror att det här kommer att komma upp på själva rådsmötet. Det får i så fall ministern återkomma till.

Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har ungefär samma frågor som två föregående talare angående de personer som har tagit sig till Sverige trots återreseförbud. Jag vill be statsrådet säga lite mer om hur passkontroller och liknande har fungerat.

Jag vill också ta upp att regeringen nämner migrationspakten i sin ståndpunkt. Migrationspakten i all ära, men vi är inte särskilt nöjda med hur det har gått. Jag kan bara hänvisa till vår ståndpunkt som har lyfts i nämnden tidigare.

Jag vill också fråga om man har funderat någonting kring det faktum att ett antal länder har använt migranter som ett vapen mot EU för utpressning. Möjligheten att göra det kommer att öka mycket om en massa människor från Afghanistan har rätt till asyl och de jure i framtiden. Har man planerat för att hantera det här på något sätt? Det har ju inte fungerat särskilt väl tidigare.

Jag vill även anmäla en avvikande ståndpunkt i frågan om mottagande här av kvotflyktingar och så vidare. Mottagandet här har inte fungerat. Det innebär en enorm belastning för Sverige. Vi kan helt enkelt inte fortsätta med det.

Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Jag ska försöka ta frågorna en efter en, även om det kanske blir så att jag missar någon. I så fall får vi återkomma i runda två.

Jag börjar med evakueringen. Detta arbete fortsätter. Vi har lyckats få ut 1 100 nu, och vi hoppas naturligtvis att fler ska kunna komma ut. Det finns andra vägar att ta sig ut ur Afghanistan. Jag tänker, inte minst av säkerhetsskäl, inte säga mycket mer om hur vi arbetar med detta nu. Men vi fortsätter att jobba med det också.

När det gäller tolkarna ska vi först reda ut vad det är vi pratar om. När Isafstyrkan och organisationen där lades om och förändrades 2014 och 2015 uppkom diskussionen just om tolkarna. Under den förra regeringen togs 21 tolkar och 2 vakter ut tillsammans med sina familjer. Det var sammanlagt 68 personer. Under den förra regeringen och under den förra migrationsministerns ansvar drogs alltså gränsen där. Det var dessa 21 tolkar som skulle tas ut, och inga andra, samt de båda vakterna – alltså de här 68 personerna. Det sköttes förstås av myndigheterna, men det var där gränsen drogs.

Vad vi har pratat om nu vid ett antal tillfällen är alltså de tolkar som lämnades kvar vid det tillfället. Vi har gjort en ansträngning för att försöka få ut fler av dessa tolkar och även av de försvarsmaktsanställda som är kvar från alliansregeringens period mellan 2006 och 2014. Vi har nu

säkerställt listor med de här individerna från Försvarsmakten så att vi kan ta ut personerna om det går. Men det handlar också om att kunna ge dem som kan ta sig ut själva skydd i Sverige. Också det jobbet kommer naturligtvis att fortsätta.

Vi hade alldeles i slutskedet ytterligare saker på gång. Vi har tagit ut några av de försvarsmaktsanställda, men alldeles i slutskedet hade vi på gång ett ganska stort antal fler som skulle evakueras och som var satta på bussar mot flygplatsen i Kabul. Men de släpptes inte in av talibanerna utan blev helt enkelt kvar. Ni vet hur kaosartad situationen var vid det tillfället.

Det korta svaret är att vi kommer att fortsätta detta jobb för att försöka se till att vi får ut fler av dem som har arbetat för Sverige. Alla lokalanställda – alltså de som nu har arbetat för den svenska ambassaden – är nu ute med sina familjer. De har evakuerats tillsammans med ytterligare ett antal personer.

När det sedan gäller kvotflyktingar tror jag att det är viktigt att vi håller på den linje vi har, det vill säga att vi ska ta 5 000 per år. Jag noterar att högerpartierna, i varje fall Moderaterna och SD, nu vill dra ned på kvotflyktingarna. De vill mer än halvera antalet kvotflyktingar. Det vore den totalt felaktiga signalen ut till omvärlden när situationen ser ut som den gör.

Det vi måste göra nu är att säga att vi håller våra ställningar som det land som tar flest kvotflyktingar per capita. Därmed går vi före övriga EU-länder i processen. Det är det anständiga att göra. Om vi nu skulle följa högerpartiernas linje och dra ned och halvera antalet kvotflyktingar skulle vi sända helt fel signal både till vår omvärld i stort och till EU och övriga EU-länder.

Det för mig över till den fråga som Ilona Waldau tog upp om kvotflyktingar. Som sagt: När vi redan i dag är det land som har flest kvotflyktingar per capita är det kanske i första hand andra länder som ska följa efter Sverige snarare än att vi drar ifrån ytterligare. Jag kan också konstatera att det tak vi har på 5 000 kvotflyktingar per år inte har utgjort något hinder för att genomföra evakueringen. Däremot fick vi ju ta bort taket för akutplatser. Det tog vi bort den 15 augusti. Det var tidigare 500 platser, men det har vi tagit bort. Det var just för att få rum för de 612 som vi nu fick ut från Afghanistan.

Asylpakten generellt bygger ju på en solidaritet mellan länderna. Om det skulle bli ett ökat tryck mot EU med fler asylsökande är det nödvändigt, eller i alla fall väldigt bra, att ha en ordning på plats där vi redan från början har bestämt oss för hur vi ska göra för att hjälpa varandra i den situationen. Det tror jag är viktigt, och det är därför vi markerar det i vår ståndpunkt.

Sedan är det så att vi aldrig svajar på asylrätten i några sammanhang, varken nationellt eller internationellt. Jag kan försäkra att vi också kommer att ta upp det i alla de diskussioner som nu förs i EU efter den senaste händelseutvecklingen.

Hans Eklind tog upp de två personer som lyckades ta sig hit trots att de inte skulle vara här. Jag kan börja med att säga att de inte kom på kvoten. De var alltså inte en del av de 612, utan de hade varit konsulära ärenden. Utredningen där måste fortsätta, men uppenbarligen har de alltså på något sätt kunnat uppvisa något bevis, kanske ett tidigare uppehållstillstånd i Sverige, som gjort att de lyckats ta sig vidare.

Man får nog förstå att med det kaos som rådde i Kabul under den här tiden har det inte varit möjligt att genomföra alla de kontroller som borde ha gjorts. Vi är inte ensamma om det. Det är många länder som har sett samma situation, att folk som inte borde ha kommit med i planen ändå lyckats ta sig med.

Nu uppdagades ju detta på Arlanda, och de har inte tagit sig vidare. De anhölls därmed också. Vi får väl se hur det fortlöper. Utredningen av hur myndigheten hanterat detta får fortsätta.

Sedan tog Hans Eklind upp screening vid yttre gräns. Ja, i asylpaketet finns det ett förslag om gränsförfarande. Får vi ett paket på plats i EU kommer förstås också de yttre gränserna att stärkas på ett annat sätt än vad vi ser i dag.

Maria Nilsson frågade om EU-anställda. Vi har alltså tagit en del. Det senare jag hörde var att vi i fredags flög ut en familj med tidigare EU-anställda, ett ungt par med tre barn, som kommer att komma till Sverige via Madrid. Om de är här redan vågar jag inte säga, men de är i alla fall på väg. Det var ett exempel på EU-anställda som vi har tagit ut, men vi hoppas kunna få ut fler i den delen. Vi har som sagt fått ut alla lokalanställda som har jobbat för Sverige. När det gäller eventuella ytterligare EU-anställda får jag höra vad som hänt när jag träffar kollegorna och EU-kommissionen i morgon. Men vi är naturligtvis beredda att fortsätta hjälpa till också i den delen.

Slutligen ett par ord om Litauen och Polen. Jag har inte mycket mer information där än att EU-kommissionen ger Litauen det stöd som de har begärt. Frontex gör det också. Det är viktigt att det stödet fortsätter, till Litauen i första hand. Sedan har jag aldrig betraktat hjälpsökande människor som ett vapen. Hjälpsökande människor är hjälpsökande människor, och de måste få den hjälp och det skydd de behöver. Sedan har vi en hel del regeringar som uppträder på det sätt som vi nu ser från Vitrysslands sida, och då får man hantera det. Men det inte människorna, de hjälpsökande, som ska skuldbeläggas. Det är de cyniska maktspelare och politiker som ägnar sig åt detta som ska bära den skulden.

Anf. 11 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Ordförande! Nu frågade jag ju inte hur oppositionspartierna ställer sig till kvotflyktningmottagandet utan om regeringens ståndpunkt. Ska jag uppfatta ministern som att regeringen kommer att säga nej till att utöka antalet platser för vidarebosättning utöver de 5 000 som man redan har beslutat om?

Sedan instämmer jag i regeringens ståndpunkt att arbetet med migrations- och asylpakten är oerhört angeläget. Men jag vill då också hänvisa till våra tidigare avvikande meningar, av vilka bland annat framgår att de länder som likt Sverige har tagit ett stort ansvar måste få beakta det ytterligare i fördelningen.

Slutligen vill jag ha ett tillägg till ståndpunkten enligt följande, som tar sikte på just arbetet med evakueringen: Regeringen vill också betona vikten av att medlemsstaterna samarbetar i arbetet med evakuering av kvarvarande personer som är i behov av skydd till följd av den hotbild som det innebär att ha arbetat nära EU och EU:s medlemsstater.

Anf. 12 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för svaren, även om jag inte riktigt tyckte att jag fick svar på alla de frågor jag hade. Jag hade bland annat en fråga om vad regeringen menar med ett balanserat uttalande och vad det är för signal som ska skickas till Afghanistans befolkning. Man kan tolka det som att EU ska uttrycka sig på ett sådant sätt att afghanska flyktingar inte söker sig mot EU. Det skulle jag verkligen vilja ha svar på, och också hur man ser på länderna runt omkring och vad man egentligen menar med irreguljär migration – om det är afghaners reguljära migration man vill undvika eller om det handlar om Irans och andra grannländers syn på att ge flyktingstatus.

Jag skulle också vilja anmäla, så slipper jag begära ordet igen, en avvikande ståndpunkt i de delar jag redan har tagit upp om formuleringarna men också när det gäller antalet kvotflyktingar, som vi från Vänsterpartiet menar ska höjas så att Sverige kan gå före.

Sedan nämnde statsrådet att han på mötet kommer att ta upp att Sverige försvarar asylrätten. Jag tolkar det som ett tillägg till den svenska ståndpunkten i enlighet med det jag sa.

Anf. 13 HANS EKLIND (KD):

Herr ordförande! Vi tycker att regeringens ståndpunkter är fullt ut rimliga. Vi skulle dock vilja göra några justeringar. Vi tycker att Moderaternas förslag kring att hjälpas åt och samarbeta för att få ut EU-anställd personal är bra. Det har ministern varit inne på redan, så det är väl ett ganska odramatiskt tillägg att få in i ett sådant här positionspapper.

Vi skulle också i det tredje stycket – i positionspapperet är det sju stycken – vilja ha in en ny mening som slutkläm. Det rör det jag frågade ministern om, och där skulle vi vilja ha en lite mer offensiv skrivning: I väntan på konkreta resultat med pakten bör EU förbereda sig för att bemöta en flyktingvåg genom att fatta beslut som möjliggör ett omedelbart inrättande av exempelvis screeningcenter vid EU:s yttre gräns.

Det sjunde och sista stycket har vi omformulerat lite grann, men jag tror att det stämmer ganska väl överens med vad ministern har sagt. Vi skulle vilja att det sista stycket lyder: Sverige är berett att stödja på det sätt vi kan och ser över sina möjligheter att i första hand bistå med humanitära insatser. Sveriges stora ansvarstagande avseende asylsökande det senaste decenniet sätter starka begränsningar för att ta emot ytterligare asylsökande som omfördelas inom ramen för EU-samarbetet.

Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Låt mig börja med att säga att skrivningen i det tillägg som Moderaterna och KD vill ha om att hjälpas åt att evakuera EU-anställda har jag inget problem med. Det tycker jag absolut att vi kan göra.

Sedan var det frågan om kvotflyktingar. Nja, som jag har utvecklat här är det inte aktuellt i det här läget. Vi går ju som sagt före. Vi är det land som har flest kvotflyktingar per capita i hela EU. Däremot pekade jag på att den politik som oppositionen företräder och som innebär mer än en halvering av antalet kvotflyktingar till 1 900 skulle vara ett steg i helt fel riktning i den här situationen. Jag tycker kanske att de partier som nu står

för att man vill mer än halvera antalet kvotflyktingar ska fundera över om det är en så klok ståndpunkt att ha.

Jag menar att de 5 000 vi i dag har är en rimlig nivå att ligga på. Där är Sverige som sagt redan i dag bäst i hela EU. Och vi går redan före, om jag nu ska svara också på Ilona Waldaus inlägg. Återigen: Vi har absolut ingenting att skämmas för. Sverige är det land som har flest kvotflyktingar per capita. Vi är det land som ger mest pengar till IOM och UNHCR. Vi är också ett land som har tagit emot och gett skydd åt 53 000 afghaner de senaste tio åren. Då räknar jag alla dem som har sökt asyl över våra gränser, dem som har vidarebosatts inom ramen för kvotflyktingssystemet och dem som kommit hit efteråt på anknytning – 53 000! Sverige har alltså sannerligen ingenting att skämmas för när det gäller internationell solidaritet i den här delen. Det vill jag ändå markera.

Sedan tycker jag att det är ett balanserat uttalande. Det lyfter fram vikten av att vi kan fortsätta att stödja närområdet och att EU ska driva på för humanitärt bistånd. Det tycker jag är det som man ska göra i det här läget.

Slutligen gällde det de två ytterligare tillägg som Hans Eklind föreslår, som att gå före med just screeningen i paketet. Det vill jag inte att vi gör nu. Vi ska inte låsa de här förhandlingarna genom att peka ut vissa frågor framför andra frågor. Det tycker jag inte är bra. Likadant är det med den sista skrivningen, som i praktiken skulle innebära att vi skulle signalera att Sverige inte under några omständigheter vill ta emot några omfördelningar om det skulle bli aktuellt, om det skulle komma väldigt många till ett och samma land. Om vi driver på för att kunna hjälpas åt om det skulle komma många till ett och samma land på kort tid måste vi också kunna våga stå för det då. Vi ska i varje fall inte nu låsa oss för någonting annat.

Men när det gäller skrivningen till den första delen, tillägg för samarbete kring evakuering av EU-anställd personal: Gärna det!

Anf. 15 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Jag ska fatta mig mycket kort: Jag är mycket glad att regeringen vill ansluta sig när det gäller delen om evakueringar. Jag vill också instämma i KD:s avvikande mening när det gäller både tredje stycket och sista stycket.

Anf. 16 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi kan instämma i det här med screening vid EU:s gräns, naturligtvis.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet, en oliklydande avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna och en likalydande avvikande ståndpunkt från Kristdemokraterna och Moderaterna.

Vi tackar justitie- och migrationsminister Morgan Johansson för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi önskar lycka till vid kommande rådsmöte och dessutom en trevlig eftermiddag – solen skiner här över Stockholm och kanske också där du befinner dig just nu.

2020/21:57

30 augusti

2020/21:57
30 augusti

Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):
Den skiner här också – jag är i Skåne. Tack ska ni ha!

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 4 MARIA MALMER STENERGARD (M)	5
Anf. 5 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	5
Anf. 6 HANS EKLIND (KD).....	6
Anf. 7 MARIA NILSSON (L).....	6
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 9 LUDVIG ASPLING (SD).....	7
Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 11 MARIA MALMER STENERGARD (M)	9
Anf. 12 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	10
Anf. 13 HANS EKLIND (KD).....	10
Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 15 MARIA MALMER STENERGARD (M)	11
Anf. 16 LUDVIG ASPLING (SD).....	11
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	12